

საქართველოს პრეზიდენტის საგარეო კომპეტენციები

ფაჩოშვილი კობა

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

<https://doi.org/10.52340/tuw.2023.01.36.24>

აბსტრაქტი. პრეზიდენტის საგარეო კომპეტენციათა სფერო მეტად მნიშვნელოვანი და საინტერესო საკითხია, რადგან „უფლებამოსილებათა ეს კატეგორია პირდაპირ უკავშირდება პრეზიდენტის, როგორც სახელმწიფოს მეთაურის სტატუსს და მის ფუნქციას წარმოადგინოს საქართველო საგარეო ურთიერთობებში“ (დემეტრაშვილი ა, გოგიაშვილი ა. 2016:312) თემას განსაკუთრებულ აქტუალობას ჰმატებს ქვეყანაში არსებული ვითარება, რადგან გატარებულმა კონსტიტუციურმა რეფორმებმა საქართველო მმართველობის ფორმით საპარლამენტო რესპუბლიკებს დაუახლოვა. სადაც პრეზიდენტი მკაცრად შემოფარგლულ უფლებამოსილებებს ფლობს, არ იჭრება აღმასრულებელი ხელისუფლების საქმიანობაში, არ წარმოადგენს არც აღმასრულებელ არც საკანონმდებლო და არც სასამართლო ხელისუფლებას, არ მონაწილეობს პარლამენტისა და მთავრობის ყოველდღიურ საქმიანობაში. სახელისუფლებო ორგანოთა შორის ურთიერთობებში გვევლინება, როგორც მიუკერძოებელი და ობიექტური არბიტრი. ამაშია სწორედ წარმოდგენილი თემის მნიშვნელობაც, რომ პრეზიდენტს, როგორც მნიშვნელოვან სახელისუფლებო ინსტიტუტს საპარლამენტო მმართველობის პირობებშიც გააჩნდეს შესაბამისი კომპეტენციები რათა არ დაირღვეს სახელისუფლებო შტოებს შორის ძალაუფლების დანაწილების პრინციპი „რაც ცალსახად სამართლებრივი სახელმწიფოს ჩამოყალიბების ამოსავალი ქვაკუთხედი და ათვლის წერტილია“ (ჯიბლაშვილი ზ.2015:41).

კონსტიტუციური რეფორმები და პრეზიდენტის საგარეო კომპეტენციები

საქართველოს კონსტიტუციაში განხორციელებული საკანონმდებლო რეფორმებით სახე იცვალა პრეზიდენტის საგარეო კომპეტენციებმა კერძოდ, 2004 წლის 6 თებერვლის რეფორმამდე არსებული ფორმულა პრეზიდენტი წარმართავს და ახორციელებს ქვეყნის საშინაო და საგარეო პილიტიკას. აღარ არსებობს. კონსტიტუციურმა ცვლილებამ მოიტანა 78-ე მუხლის პირველი პუნქტის რედაქცია, რომლის თანახმადაც მთავრობა საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად უზრუნველყოფდა აღმასრულებელ ხელისუფლებას, ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის განხორციელებას. საკანონმდებლო ცვლილებებმა პრეზიდენტის უფლებამოსილებათა შეკვეცის პარალელურად გაზარდა მთავრობის კომპეტენციები ამ მიმართულებით. თუმცა პრეზიდენტი მთავრობისაგან სპეციალური ნებართვის გარეშე აწარმოებდა მოლაპარაკებებს უცხო სახელმწიფოებთან, იღებდა გადაწყვეტილებებს საერთაშორისო ორგანიზაციებში სახელმწიფოს შესვლის ან უცხო სახელმწიფოებთან დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შესახებ. ახორციელებდა ოფიციალურ ვიზიტებს უცხო ქვეყნებთან. საკანონმდებლო ცვლილებათა 73-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოს პრეზიდენტი დებდა საერთაშორისო ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს, აწარმოებს მოლაპარაკებას უცხოეთის სახელმწიფოებთან. პრეზიდენტი

მხოლოდ ერთ შემთხვევაში ელჩების და სხვა დიპლომატიურ წარმომადგენლების დანიშვნისას საჭიროებდა საკანონმდებლო ორგანოს, თანხმობას.

საქართველოს კონსტიტუციაში 2010 წლის 15 ოქტომბერს მორიგი ცვლილებები განხორციელდა ძირითადი კანონის 69-ე მუხლის მესამე პუნქტის ახალი რედაქციით, პრეზიდენტს ჩამოერთო უმაღლესი წარმომადგენლის სტატუსი ის დარჩა მხოლოდ საქართველოს წარმომადგენლი საგარეო ურთიერთობებში. ამასთან ერთად 73-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად პრეზიდენტის საგარეო კომპეტენციები ძირითადად მთავრობასთან წინასწარი თანხმებით შეიზღუდა. შეიცვალა პრეზიდენტის წამყვანი როლი, როგორც საგარეო პოლიტიკის განსაზღვრის, ასევე განხორციელების სფეროში. პრეზიდენტი მხოლოდ მთავრობასთან წინასწარი თანხმობის შემდეგ ახორციელებს მოლაპარაკებებს სხვა სახელმწიფოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, დებს საერთაშორისო ხელშეკრულებებს. აქვე აღვნიშნავ, რომ აღნიშნული კონსტიტუციური რეფორმით პრეზიდენტი აღარ არის საერთაშორისო ურთიერთობებისას ქვეყნის ერთად-ერთი წარმომადგენელი, ამ მაღალ სტატუსს პრეზიდენტთან ერთად პრემიერ-მინისტრი და მინისტრები ინაწილებენ 78-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, პრემიერ-მინისტრი და მინისტრები საგარეო ურთიერთობებში წარმოადგენდნენ საქართველოს თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში.

2017 წლის 13 ოქტომბრის კონსტიტუციურმა რეფორმამ ძალაში დატოვა პრეზიდენტის კომპეტენციები საგარეო მიმართულებით. კონსტიტუციის 52-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით, პრეზიდენტი მხოლოდ „წარმოადგენს“ საქართველოს საგარეო ურთიერთობებში რომელიც მთავრობის თანხმობით ახორციელებს წარმომადგენლობით უფლებამოსილებებს საგარეო ურთიერთობებში, აწარმოებს მოლაპარაკებებს სხვა სახელმწიფოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, დებს საერთაშორისო ხელშეკრულებებს, იღებს სხვა სახელმწიფოთა და საერთაშორისო ორგანიზაციათა ელჩების და სხვა დიპლომატიური წარმომადგენლების აკრედიტაციას, მთავრობის წარდგინებით ნიშნავს და ათავისუფლებს საქართველოს ელჩებს და დიპლომატიური წარმომადგენლობების ხელმძღვანელებს.

შედარებით სამართლებრივი ანალიზი

საკონსტიტუციო რეფორმების ავტორები პრეზიდენტის საგარეო კომპეტენციათა მაქსიმალური შეზღუდვის არგუმენტად როგორც ზემოთ აღვნიშნე ხშირად ასახელებდნენ ქვეყანაში სახელმწიფო მმართველობის ფორმის ცვლილებას, შესაბამისად შედარებით-სამართლებრივი ანალიზის მეთოდის გამოყენებით, განვიხილოთ, როგორი ხარისხის საგარეო კომპეტენციათა ნუსხა გააჩნიათ სახელმწიფო მმართველობის ფორმით საქართველოსთან მაქსიმალურად ახლოს მდგომ უცხოეთის სახელმწიფოთა პრეზიდენტებს.

ავსტრია ცენტრალური ევროპის, საპარლამენტო მმართველობის რესპუბლიკაა, პრეზიდენტი სახელმწიფოს მეთაურის მაღალ სტატუსთან ერთად ქვეყნის თავდაცვითი ძალების უმაღლესი მთავრსარდლია. მიუხედავად იმისა, რომ პრეზიდენტი საპარლამენტო მმართველობისათვის დამახასიათებელი მწირი

უფლებამოსილებებით სარგებლობს. მას, როგორც სახელმწიფოს მეთაურის მაღალი კონსტიტუციური სტატუსის მატარებელ პირს, უფლება აქვს მთავრობის წინასწარი თანხმობისა და ნებართვის გარეშე წარმოადგენდეს ავსტრიის სახელმწიფოს საერთაშორისო არენაზე სხვა სახელმწიფოებთან ურთიერთობისას. ავსტრიის სახელმწიფოს ძირითადი კანონის, კონსტიტუციის 65-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად „ავსტრიის ფედერალური პრეზიდენტი წარმოადგენს რესპუბლიკას სხვა სახელმწიფოებთან ურთიერთობისას.“

ბ.ჩეხეთი აღმოსავლეთ ევროპის საპარლამენტო მმართველობის, დემოკრატიული რესპუბლიკაა. პრეზიდენტი, როგორც სახელმწიფოს მეთაური და ქვეყნის შეიარაღებული ძალების უმაღლესი მთავარსარდალი, უფლებამოსილია მთავრობის ნებართვის გარეშე, წარმოადგინოს ჩეხეთის სახელმწიფო საერთაშორისო ურთიერთობებში. კონსტიტუციის 63-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საერთაშორისო ურთიერთობებში პრეზიდენტი წარმოადგენს ჩეხეთის სახელმწიფოს.

გ.ბულგარეთი აგრეთვე აღმოსავლეთ ევროპის საპარლამენტო მმართველობის რესპუბლიკაა. საერთაშორისო ურთიერთობებში, ქვეყანას სწორედ რესპუბლიკის პრეზიდენტი, სახელმწიფოს მეთაური და შეიარაღებული ძალების უმაღლესი მთავარსარდალი წარმოადგენს, მთავრობის წინასწარი ნებართვის გარეშე. ბულგარეთის კონსტიტუციის 92-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, „პრეზიდენტი არის ქვეყნის მეთაური. ის განასახიერებს ერის მთლიანობას და წარმოადგენს ბულგარეთის რესპუბლიკას საერთაშორისო ურთიერთობებში.“

შედარებითი ანალიზის ჭრილში განვიხილავ ასევე პრეზიდენტის უფლებამოსილებას მთავრობასთან შეთანხმებით აწარმოოს მოლაპარაკებები სხვა სახელმწიფოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, დადოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებს და შეთანხმებებს“ ამ კონსტიტუციური ნორმის გაანალიზებისას, პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს, რომ სხვა სახელმწიფოებთან მოლაპარაკებების წარმოება და ამგვარი მოლაპარაკების საფუძველზე საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების დადების ფართო უფლებამოსილებებით არ არიან არჭურვილნი უცხოეთის საპარლამენტო მმართველობის იმ სახელმწიფოთა პრეზიდენტები, რომელთაც საქართველოს პრეზიდენტის მსგავსად არც პირდაპირი და არც არაპირდაპირი ფორმით არ ექვემდებარება აღმასრულებელი ხელისუფლება

ზემოაღნიშნულის მაგალითად: პორტუგალიის რესპუბლიკაც გამოდგება. პორტუგალია დასავლეთ ევროპის, ნახევრად-საპრეზიდენტო (შერეული) მმართველობის, დემოკრატიული რესპუბლიკაა, ძირითადი კანონის, კონსტიტუციის 197-ე მუხლის მეორე პუნქტის „ა“ და „ბ,“ ქვეპუნქტების თანახმად, პორტუგალიის მთავრობა „აწარმოებს საერთაშორისო შეთანხმებას, მოლაპარაკებასა და საერთაშორისო ხელშეკრულებების მიღებას, რომლებიც არ საჭიროებს, ან არ ყოფილა წარდგენილი რესპუბლიკის ანსამბლეაზე.“

პრეზიდენტის საგარეო უფლებამოსილებათა სფეროში არსებული პრობლემები

საგარეო უფლებამოსილებათა სფეროს მიკუთვნებულ პრობლემური საკითხებიდან, პირველ რიგში მინდა შევეხო საერთაშორისო ურთიერთობებში ქვეყნის წარმომადგენის უფლებამოსილებას, სახელმწიფოს მეთაურის, პრეზიდენტის, საგარეო სფეროს ეს კომპეტენცია არაერთხელ გახდა პრეზიდენტსა და პრემიერ-მინისტრს შორის მწვავე დაპირისპირებისა და კონსფლიქტების მიზეზი. მართალია საკონსტიტუციო ცვლილებების შემდეგ პრეზიდენტი კვლავ აღიქმება ქვეყნის ერთიანობისა და დამოუკიდებლობის გარანტად, მაგრამ საერთაშორისო ურთიერთობებში მისი „წარმომადგენლობითი“ უფლებამოსილებები საგრძნობლად დაქვეითდა, პრეზიდენტმა დაკარგა საერთაშორისო ურთიერთობებში ქვეყნის „უმაღლესი“ წარმომადგენლის სტატუსი, ის მხოლოდ მთავრობის თანხმობით ახორციელებს და დამოუკიდებელი მოქმედების შესაძლებლობა არ გააჩნია. გარდა ამისა, მოცემულ კონსტიტუციურ ნორმაში მკაფიოდ არ არის წარმოდგენილი და დღემდე საკამათოა რას მოიცავს ტერმინი „წარმომადგენს“, მისი შინაარსიდან გამომდინარე შეიძლება თუ არა მიჩნეულ იქნას, რომ პრეზიდენტს ენიჭება უცხო ქვეყნებთან, საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და საერთაშორისო სამიტებში ქვეყნის წარმომადგენის და მონაწილეობის მიღების უფლებამოსილება, ამასთან ერთად, პრეზიდენტს, ამ კომპეტენციის განხორციელებაში ეცილება აღმასრულებელი ხელისუფლება, საქართველოს მთავრობა, რადგან პრემიერ-მინისტრი ფლობს უფლებას საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში წარმოადგინოს საქართველო საგარეო ურთიერთობებში, კონსტიტუციის 55-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, „პრემიერ-მინისტრი წარმოადგენს საქართველოს საგარეო ურთიერთობებში, დებს საერთაშორისო ხელშეკრულებებს საქართველოს სახელით.“ შესაბამისად, ამ შემთხვევაში პრობლემურია კონსტიტუციური ნორმები „პრეზიდენტი წარმოადგენს საქართველოს საგარეო ურთიერთობებში.“ და იმავდროულად პრეზიდენტის პარალელურად „პრემიერ-მინისტრი საგარეო ურთიერთობებში წარმოადგენს საქართველოს“ ძირითადი კანონიდან ნათლად არ იკითხება, თუ ვინ, პრეზიდენტმა თუ პრემიერ-მინისტრმა უნდა წარმოადგინოს საქართველო ისეთ ღონისძიებებზე, როგორც არის მაგალითად, ევროკავშირის სამიტი? კონსტიტუციის ასეთი ბუნდოვანი ნორმების გამო აღნიშნული საკითხი არაერთხელ იქცა მწვავე დაპირისპირების საგნად რაც წარმოშობს ამ ორ სახელისუფლებო ინსტიტუტს შორის კონფლიქტების გაღვივების სერიოზულ საფრთხეს „ასეთი სახის პრობლემებში სრულიად ლოგიკურია ვენეციის კომისიის პოზიცია, რომელიც საგარეო პოლიტიკის სფეროში პრეზიდენტსა და პრემიერ-მინისტრის კომპეტენციების ადეკვატურ და მკაფიო გამიჯვნას მოითხოვს“ (ფონდი „ღია საზოგადოება საქართველო“, 2011: 5).

ძირითადი კანონის 49-ე მუხლის განახლებული რედაქციით, სახელმწიფოს მეთაური, პრეზიდენტი აღიქმება, როგორც საქართველოს ერთიანობისა და ეროვნული დამოუკიდებლობის გარანტი, რომელიც აღარ წარმართავს სახელმწიფოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკას. შესაბამისად ალოგიკურ საკითხად მიმაჩნია ასევე, კონსტიტუციის განახლებული რედაქციის 52-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შემდეგი შინაარსი, „პრეზიდენტი მთავრობსთან შეთანხმებით აწარმოებს მოლაპარაკებებს სხვა სახელმწიფოებთან, დებს ხელშეკრულებებს და საერთაშორისო

შეთანხმებებს.“ აღნიშნულ კონსტიტუციურ ნორმაზე მსჯელობისა და დისკუსიისას პროფესორი ოქტერი მიუთითებდა, რომ „აუცილებელია დაკონკრეტდეს ვინ არის უფლებამოსილი დადოს საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები, აუცილებელია პრეზიდენტსა და მთავრობას შორის კომპეტენციათა მკაფიო გამიჯვნა.“ (ბაბუკი ვ, 012, 162-163) ვფერობ, აღნიშნული ნორმის ანალიზისას, პირველ რიგში საყურადღებოა, რომ ახალი კონსტიტუციური რეგულაციებით პრეზიდენტს, არც პირდაპირი და არც არაპირდაპირი ფორმით აღარ ექვემდებარება საგარეო საქმეთა სამინისტრო. შესაბამისად, ასეთ რეალობაში სახელმწიფოს მეთაური, პრეზიდენტი, მოკლებულია უნარს აწარმოოს ეფექტური მოლაპარაკება სხვა სახელმწიფოებთან. პრეზიდენტი ვერ გასცემს შესაბამის დავალებას აღნიშნულ სამთავრობო დაწესებულებაზე, რის გამოც ეფექტური და შედეგიანი მოლაპარაკების წარმოება შეუძლებელია. ამასთან ერთად, ეს უფლებამოსილება კონსტიტუციის 52-ე მუხლით შედის პრეზიდენტის ექსკლუზიურ უფლებამოსილებებში. შესაბამისად, მოცემული პუნქტით პრეზიდენტისათვის საერთაშორისო მოლაპარაკებების წარმოებისა და საერთაშორისო ხელშეკრულებების დადების უფლებამოსილების მინიჭება ავტომატურად ართმევს მთავრობას ამ კომპეტენციას. ეს კი გაურკვეველს ხდის, როგორ შეიძლება ასეთ ვითარებაში მთავრობა განვიხილოთ ქვეყნის საგარეო პოლიტიკის განხორციელებაზე პასუხისმგებელ ორგანოდ. ამასთან ერთად, მოლაპარაკებების წარმოება სხვა სახელმწიფოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და საერთაშორისო შეთანხმებების დადება, რომელითაც პრეზიდენტი მთავრობასთან შეთანხმებით ახორციელებს, გულისხმობს თანხმობის მიღწევას მთავრობასთან. სხვა შემთხვევაში. ნორმის დეფინიციიდან გამომდინარე, პრეზიდენტი ამ უფლებამოსილებას ვერ განახორციელებს, ვინაიდან პრეზიდენტის ეს უფლება პირობადებულია, ასეთ ვითარებაში, მთავრობასთან შეთანხმების მიუღწევლობა წარმოშობს დაპირისპირებას პრეზიდენტსა და აღმასრულებელ ხელისუფლებას შორის საგარეო სფეროში უფლებამოსილებათა გამიჯვნის ნიადაგზე.

ამ საკითხზე არსებობს აგრეთვე ვენეციის კომისიის მოსაზრებები, რომლის თანახმად „საგარეო საქმეების სფეროში პრეზიდენტსა და მთავრობას შორის უფლებამოსილებების გამიჯვნა არ არის სრულყოფილად გარკვეული, რაც ზრდის მთავრობისა და პრეზიდენტის დაპირისპირების რისკს. მთავარ პრობლემად, მთავრობასა და პრეზიდენტს შორის შესაძლო კონფლიქტის წარმოშობის მიზეზად, მიჩნეული იყო სახელმწიფოს მეთაურის უფლებამოსილება „მთავრობასთან შეთანხმებით აწარმოოს მოლაპარაკებები სხვა სახელმწიფოებთან დადოს საერთაშორისო ხელშეკრულებები“ (კვერენჩილაძე გ, საქართველოს მთავრობის კონსტიტუციური სტატუსი (კონსტიტუციის 78-ე მუხლის კომენტარი) თანამედროვე საკონსტიტუციო სამართალი, სტატიათა კრებული, დავით ბატონიშვილის სამართლის ინსტიტუტის გამომცემლობა, თბილისი, 2013 გვ. 85).

ამრიგად, საკვლევი თემის შესწავლისა და შედარებით-სამართლებრივი ანალიზის შემდეგ შეიძლება დავასკვნათ, რომ სახელმწიფოს საგარეო პოლიტიკას,

სწორედ სახელმწიფოს მეთაური, ქვეყნის დამოუკიდებლობისა და სუვერენიტეტის გარანტი, ქვეყნის თავდაცვითი ძალების მთავარსარდალი უნდა ახორციელებდეს, რაც შეეხება საერთაშორისო შეთანხმებების და ხელშეკრულებების გაფორმების უფლებამოსილებას, იგი უნდა განახორციელოს აღმასრულებელმა ხელისუფლებამ, პრობლემური საკითხების სრულყოფილი მოწესრიგების მიზნით კანონმდებლებს რეკომენდაციების სახით ვთავაზობ ქვეყნის ძირითად კანონში, განხორციელდეს შემდეგი სახის ცვლილებები :

კონსტიტუციის 49-ე მუხლის მე-3 პუნქტში სიტყვების: „საქართველოს პრეზიდენტი წარმოადგენს საქართველოს საგარეო ურთიერთობებში“ შემდეგ ჩაემატოს სიტყვები: „უცხოეთის სახელმწიფოებში, საერთაშორისო ორგანიზაციებში და საერთაშორისო სამიტებში.“ კონსტიტუციის 52- მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის პირველი აბზაციდან ამოვიდეს სიტყვები: „მთავრობასთან შეთანხმებით“ და „მთვარობის წარდგინებით.“

კონსტიტუციის 55-ე მუხლის მე-3 პუნატიდან ამოვიდეს შემდეგი შინაარსის სიტყვები: „პრემიერ-მინისტრი წარმოადგენს საქართველოს საგარეო ურთიერთობებში.კონსტიტუციის 55-ე მუხლის მე-3 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით: დებს საერთაშორისო ხელშეკრულებებს საქართველოს სახელით.

საქართველოს კონსტიტუციაში წარმოდგენილი საკანონმდებლო ცვლილებების გატარება გამოიწვევს პრეზიდენტის ინსტიტუტსა და აღმასრულებელ ხელისუფლებას შორის ძალაუფლების სამართლიან გადანაწილებას. მათი კონსტიტუციურ-სამართლებრივი სტატუსისა და უცხოეთის სახელმწიფოთა გამოცდილების შესაბამისად რის შედეგადაც დაცული იქნება, როგორც საპარლამენტო მმართველობის პრინციპები, ასევე ხელისუფლების დანაწილების დოქტრინის პრინციპები.

ლიტერატურა:

1. დემეტრაშვილი ა, გოგიაშვილი ა, კონსტიტუციური სამართალი, გამომცემლობა იურისტების სამყარო, თბილისი, 2016.
2. ჯიბლაშვილი ზ, პრეზიდენტის კონსტიტუციურ-სამართლებრივი სტატუსის არსი, პოსტ-სოციალურ ქვეყნებში, გამომცემლობა სამართალი და მსოფლიო, თბილისი, #3 2015.
3. ფონდი „ღია საზოგადოება საქართველო“, საკონსტიტუციო ცვლილებების მიმართ გამოთქმული კრიტიკული შენიშვნების ანალიტიკური მიმოხილვა, თბილისი, 2011.
4. კვერენჩილაძე გ, საქართველოს მთავრობის კონსტიტუციური სტატუსი (კონსტიტუციის 78-ე მუხლის კომენტარი) თანამედროვე საკონსტიტუციო სამართალი, სტატიათა კრებული, დავით ბატონიშვილის სამართლის ინსტიტუტის გამომცემლობა, თბილისი, 2013.
5. ბაბევი გ, ვაკვეთილები საქართველოდან: კონსტიტუციური რეფორმის მისაბამი მაგალითი ? ბაბევი ვ.ფიში ს, რაიკვინბეჰერი ც, კონსტიტუციის გადასინჯვა-საქართველოს გზა ევროპისაკენ, ქართული თარგმანი, თბილისი, 2012.

ნორმატიული მასალა

1. საქართველოს რესპუბლიკის 1995 წლის 24 აგვისტოს კონსტიტუცია ს.ს.ი.პ. „საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე“
2. „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის შესახებ.“ საქართველოს

კონსტიტუციური კანონი, თბილისი, 06.02.2004. ს.ს.ი.პ. საქართველოს „საკანონმდებლო მაცნე“

3. „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის შესახებ.“ საქართველოს კონსტიტუციური კანონი, თბილისი, 15.10.2010 ს.ს.ი.პ საქართველოს „საკანონმდებლო მაცნე“

4. საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის შესახებ.“ საქართველოს კონსტიტუციური კანონი, თბილისი, 13.10.2017 ს.ს.ი.პ საქართველოს „საკანონმდებლო მაცნე“

საიტები:

1. Конституция Чехии (Чехипской Республики) [http:// legalns. com/ download/ booKs/ cons/czechrepublic.pdf](http://legalns.com/download/booKs/cons/czechrepublic.pdf)

2. Конституция Австрийской Реснувлики [legalns.com/Компетентные-Юристы/Нравовая-Библиотека/ Конституция-Стран-Мира/ Конституция Австрийской Реснувлики](http://legalns.com/Компетентные-Юристы/Нравовая-Библиотека/Конституция-Стран-Мира/ Конституция Австрийской Реснувлики)

3. CONSTITUTION OF THE PORTUGUESE REPUBLIC SEVENTH REVISION (2005) [http://www.en.parlamento.pt/legislation/GRP\)Constution7 th.pdf](http://www.en.parlamento.pt/legislation/GRP)Constution7th.pdf)

4. Конституция Реснувлики болгарии [https:// www. parliament. am/ library/ sahmanadrutyunner/ bulgaria.pdf](https://www.parliament.am/library/sahmanadrutyunner/bulgaria.pdf)

Foreign Competences of the President of Georgia

Pachoshvili Koba

Caucasus International University

Abstract

studying the research topic and comparative legal analysis, we can conclude that the foreign policy of the state should be carried out by the head of state, the guarantor of the country's independence and sovereignty, and the commander-in-chief of the country's troops. defense forces, and as for the powers to conclude international agreements and treaties, they must be exercised by the executive branch. , in order to fully regulate problematic issues, I propose that legislators, in the form of recommendations, make the following changes to the basic law of the country:

In paragraph 3 of Article 49 of the Constitution, after the words: “The President of Georgia represents Georgia in foreign relations,” add the words: “In foreign states, international organizations and international summits” and delete the first paragraph of Article 52, paragraph 1, subparagraph “A” of the Constitution. The words: “by agreement with the government” and “by the direction of the Moon.”

From paragraph 3 of Article 55 of the Constitution, delete the words: “The Prime Minister represents Georgia in foreign relations. Paragraph 3 of Article 55 of the Constitution shall be stated as follows: signs international treaties on behalf of Georgia.”

The implementation of the legislative changes presented in the Constitution of Georgia will lead to a fair distribution of power between the institution of the presidency and the executive branch. In accordance with their constitutional and legal status and the experience of foreign countries, both the principles of parliamentary government and the principles of the doctrine of separation of powers will be protected as a result.

zaklyucheniye

Key words: president, constitutional reforms, diplomatic representatives